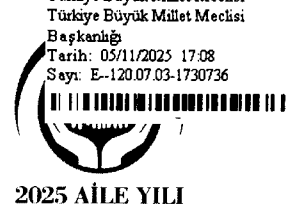

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-54045643-610-21719949

Konu : Soru Önergesi (7/32286)

7/32286 GK 11

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 18.08.2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1682318 sayılı yazınız.

İlgi'de kayıtlı yazı ekinde alınan, İstanbul Milletvekili Sayın Celal FIRAT'a ait 7/32286 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü Ek'te sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

İbrahim YUMAKLI
Bakan

Ek: Cevabi Görüş (7/32286) (5 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: C879E474-9FD6-4B4B-8E57-B71414BCD696

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ebys>

Üniversiteler Mahallesi Dumlupınar Bulvarı No: 161 06800 Çankaya / ANKARA

Tel: (0312) 287 33 60

www.tarimorman.gov.tr Kep: tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

KEP Adresi : tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Mahmut KURT
Mühendis

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN CELAL FIRAT'A AİT 7/32286 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Şap hastalığı, ülkemizin coğrafi konumu nedeniyle endemik olarak seyreden ihbarı mecburi hayvan hastalıkları arasında yer almaktadır. Hastalıkla mücadele kapsamında gerekli tüm iş ve işlemler Bakanlığımızın ilgili birimlerince hassasiyetle yürütülmektedir.

Ülkemizde endemik olarak seyreden şap hastalığına karşı, aşılama programı uygulanmaktadır. 2025 yılı bahar dönemi aşılama çalışmaları, Mayıs ayı itibarıyla tamamlanmıştır.

2025 yılında şap hastalığında gözlenen vaka artışlarının temel nedeni, hastalığa yol açan virüsün ülkemizde yeni bir serotipinin (Sat-1) ortaya çıkmış olmasıdır. Bu yeni serotipe karşı hayvanların bağışıklığının bulunmaması, hastalığın yayılımında en önemli etken olarak kabul edilmektedir.

Şap hastalığının yeni varyantına karşı 19,4 milyon doz aşı üretimi tamamlanmış ve taşra birimlerimize dağıtımı gerçekleştirilmiştir. Aşı üretim ve uygulama çalışmaları, hastalıkla etkin mücadele kapsamında yoğun şekilde devam etmektedir.

Aşılama çalışmalarında hastalık çıkan mihrakların ve mihrak çevresinin öncelikli olarak aşılması gerekliliği prensibinden yola çıkılarak bir planlama yapılmıştır. Bu planlamadan hareketle büyük kapasiteli işletmelerin daha önce aşılması şeklinde bir uygulama yapılmamaktadır. Sadece “hastalıktan ari statü” sahibi işletmeler kendi lojistik ve mali imkânları çerçevesinde Şap Enstitüsü Müdürlüğünden aşı temin edebilmektedirler.

Bölgesel incelemeler neticesinde, hayvan hareketlerinin yoğun olduğu, mera kullanımının yaygınlaştığı ve hayvanlar arasında doğrudan temasın yüksek olduğu bölgelerde, hastalığın bulaşma hızının daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Bu durum, hastalığın yayılımında hayvan hareketliliği ve temasın ne denli etkili olduğunu ortaya koymaktadır.

Salgın niteliği taşıyan hayvan hastalığı tespit edilmesi durumunda, mihraklarda koruma ve gözetim bölgesi oluşturulmaktadır. Hastalık sönüşü yapılan kadar epidemiyolojik incelemeler sonucu belirlenen sınırlar içerisinde hayvan giriş ve çıkışı yasaklanmakta ve hastalık mihrakını çevreleyen koruma ve gözetim bölgelerinde bulunan tüm hayvanlar aşılanmaktadır. Hastalık hakkında tüm paydaşları bilgilendirme ve eğitim çalışmaları, mihrakta temizlik ve dezenfeksiyon işlemleri gerçekleştirilmektedir.

Ülke genelinde hayvan nakillerinden önce tüm hayvanların sağlık kontrolleri “Yurt İçinde Canlı Hayvan ve Hayvansal Ürünlerin Nakilleri Hakkında Yönetmelik” kapsamında yapılmaktadır. Ayrıca Veteriner Yol Kontrol ve Denetim İstasyonları 7/24 çalışmaktadır.

Hayvan pazarları, kesimhaneler ve kurbanlık satış yerleri ile kesim yerlerine; il/ilçe tarım ve orman müdürlüklerinden alınan veteriner sağlık raporu ile sevk edilen tüm hayvanlar, sağlık taramasından geçirilerek gönderilmiştir. Yapılan kontroller sonucunda hastalık tespit edilen hayvanlarla ilgili mevzuat kapsamında gerekli iş ve işlemler uygulanmıştır.

Hayvan pazarlarının kapatılmasının yanı sıra, yapılan epidemiyolojik çalışmalar doğrultusunda riskli illerde, Hayvan Sağlık Zabıtası Komisyon Kararları ile il içi ve il dışı hayvan hareketlerine kısıtlamalar getirilmiştir. Bu kısıtlamalara uymayarak kontrolsüz hayvan hareketinde bulunan kişilere, il/ilçe tarım ve orman müdürlüklerince 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu’nun ilgili maddeleri kapsamında cezai işlemler uygulanmaktadır.

Aşılama çalışmaları ve alınan tedbirler sayesinde hastalığın yayılımı büyük ölçüde kontrol altına alınmış, hayvan pazarlarının açılma süreci başlamıştır.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Bu kapsamda, aşılama oranı yüzde 85'in üzerine çıkan 55 ilimizde hayvan pazarları yeniden açılmıştır.

Aşılı hayvan popülasyonunun, sürü bağışıklığının sağlanabileceği oranlara ulaşmasıyla birlikte, hastalık risk kriterleri doğrultusunda diğer illerin hayvan varlığı ve hayvan hareketliliği değerlendirilerek, hayvan satış yerlerinin kademeli olarak yeniden açılması planlanmaktadır.

Bakanlığımızca, kısa ve orta vadede tüm hayvanların şap aşısı ile aşılanarak hayvan hareketlerine getirilen kısıtlamaların kademeli olarak kaldırılması, kapatılan hayvan pazarlarının kontrollü olarak açılması ve yetiştiricilere yönelik biyogüvenlik eğitimlerinin tamamlanması planlanmaktadır. Uzun vadede ise sivil toplum kuruluşları ve diğer kamu kurumlarının salgın hastalıklarla mücadele çalışmalarına daha etkin katılımları konusunda çalışmalar yapılması, ülkemizde henüz görülmeyen virüs tiplerine karşı gerekli tedbirlerin alınması ve sınır komşusu ülkelerle erken uyarı, bilgi paylaşımı ve ortak aşı kampanyaları düzenlenmesi hususunda iş birliğinin artırılmasına yönelik çalışmaların yapılması planlanmaktadır.

Bulaşıcı Hayvan Hastalıkları ile Mücadelede Uygulanacak Genel Hükümlere İlişkin Yönetmelik kapsamında bulaşıcı hayvan hastalığı ya da sebebi belli olmayan hayvan ölümlerinden haberdar olan hayvan sahipleri ve bakıcıları, veteriner hekimler ile muhtarlar, köy korucuları, celepler, çobanlar, gemi kaptanları, istasyon yada gümrük memur veya idarecileri gibi ilgililer durumu yetkili otoriteye ihbar etmek zorundadır. Hastalık çıkan bölgelerde hastalık nedeniyle ölen ya da öldürülen hayvanların imhası il ve ilçelerde belediye başkanlığı, köylerde muhtar tarafından görevlendirilen kişilerce resmi veteriner hekim nezaretinde yapılır. Hastalık çıkan yerlerde hastalıktan ölen, öldürülen ve imha edilecek hayvanlar için belediye ve köy ihtiyar heyeti su, yol ve meskenlerden uzak gömülme yerleri tespit etmekle yükümlüdürler. Hastalık çıkan bölgede 5996 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine göre hastalıkların yayılmasının önlenmesi amacıyla Bakanlık tarafından alınan tedbirlere uymayanlara yine aynı kanunun 36'ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi gereği idari yaptırım uygulanır.

8760 sayılı 2024-2026 Yıllarında Yapılacak Hayvancılık Desteklemelerine İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararı kapsamında hayvansal üretim, su ürünleri üretimi, tarımsal araştırma ve geliştirmenin desteklenmesine ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

Hayvansal üretimde yeni destekleme programı temel hayvancılık ve ürün geliştirme destekleri olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır.

- Temel hayvancılık destekleri; büyükbaş hayvancılık, küçükbaş hayvancılık, atık, arıcılık ve ipek böceği faaliyetlerinin desteklenmesinden oluşmaktadır. Aile işletmeleri, genç ve kadın yetiştiriciler, birinci derece örgüt üyesi ile planlama bölgeleri gibi yönlendirici kriterleri sağlayan yetiştiricilere temel destek tutarına ilave destek verilmektedir. Ayrıca suni tohumlama, soy kütüğü, yerli sperma, ari işletme, sürü yöneticisi (çoban) gibi verimlilik kriterlerine ilave destek sağlanmaktadır.
- Ürün geliştirme destekleri; çiğ süt, besilik erkek sığır (karkas), tiftik üretimi desteklerini kapsamaktadır. Aile işletmeleri, genç ve kadın yetiştiriciler, birinci derece örgüt üyesi ile planlama bölgeleri gibi yönlendirici kriterleri sağlayan üreticilere temel destek tutarına ilave destek verilmektedir. Ayrıca ari işletme, kendi tankında soğutma, örgüt üzerinden pazarlama, karkas ağırlığı, kaliteli tiftik ve sözleşmeli üretim gibi verimlilik kriterlerine ilave destek verilmektedir.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Yeni destekleme modeli ile ilk defa;

- Oğlak ve kuzuya temel destek ödemesi,
- Genç ve kadın yetiştiriciye ilave destek,
- Aile işletmelerine temel destek oranında ilave destek,
- Doğduğu aile işletmesinden kesime giden erkek sığırlara ilave destek,
- Gezginci arıcılık yapanlara ilave destek ve
- Birinci derece örgüt üyesi yetiştiricilere ilave destek

verilmektedir.

Ayrıca planlı üretim bölgelerinde uygun üretim yapanlara ilave destek ve her buzağıya temel destek ödemesi yapmak suretiyle üreten herkesin destek alması sağlanmaktadır.

Yeni destekleme modeli ile birlikte hayvancılık işletmelerinin ekonomik açıdan güçlü, dirençli ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşması hedefiyle sübvansiyonlu kredilerde; kadınlara, gençlere ve planlı üretim bölgelerine ilave indirim uygulanmaktadır. Bu sayede geleceğimizin teminatı gençlerimiz ve ailemizin temel direği olan kadınlarımızın üretimde kalmalarına imkân sağlanmaktadır.

10395 sayılı 2024-2026 Yıllarında Yapılacak Hayvancılık Desteklemelerine İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar 14.09.2025 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Karar ile 01.01.2025 tarihinden geçerli olmak üzere hayvancılık desteklerinde aşağıdaki düzenlemeler yapılmıştır.

- Büyükbaş hayvancılık destekleri kapsamında buzağılar için bir önceki yıla göre %40 artışla hayvan başına 1.400 TL, malaklar için %180 artışla hayvan başına 2.800 TL’ye çıkarılmıştır.
- Küçükbaş hayvancılık destekleri kuzu/oğlaklar için ise bir önceki yıla göre yüzde 50 artışla hayvan başına 300 TL’ye çıkarılmıştır.
- Çoban desteği, küçükbaş hayvancılıkta 300 TL olan temel desteğin 1,8 katı olmak üzere 150 baş üzerinden 81.000 TL olarak ödenecektir.
- Arıcılık desteği, üretici/yetiştirici örgütlerine üye üreticilere arılı kovan başına temel destek bir önceki yıla göre %40 artışla 140 TL’ye, üye olmayanlara %25 artışla 100 TL’ye çıkarılmıştır.
- İpek böceği temel desteği bir önceki yıla göre %10 artırılarak kilogram başına 1.100 TL’ye, tiftik üretimi temel desteği %100 artışla kilogram başına 160 TL’ye çıkarılmıştır.
- Bakanlıkça programlanan aşı uygulamaları sonrasında oluşan atıklar için büyükbaş ve küçükbaş hayvan sahiplerine verilen temel destekleme tutarı, bir önceki yıla göre %100 artırılmıştır.
- Su ürünleri yetiştiriciliği yapan işletmelere, ürettikleri türler ve üretim şekline göre yapılan temel destek oranları artırılmıştır.
- Hayvan gen kaynakları birim destek tutarları artırılmış, Ankara keçisine ilave destek verilecektir.
- Hayvan ve sürü sağlığı desteği kapsamında, hayvan tanımlama araçlarıyla bazı aşı bedelleri de destek kapsamına alınmıştır.
- Marmara Denizi’ne kıyısı olan 7 ilde, müsilağdan etkilenen balıkçı gemilerine, gemi başına ilave küçük ölçekli balıkçılık desteği verilecektir.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

- Su ürünleri desteğinde, üretici örgütlerinin etkinliğini artırmak amacıyla birlik ve tanıtım kesinti oranları %2'den %3'e çıkarılmıştır.

Kırsal kalkınma destekleri kapsamında; tarımsal yayım ve danışmanlık desteği, kırsal kalkınma yatırımları (ekonomik ve alt yapı yatırımları), uzman eller proje desteği, bireysel sulama sistemlerinin desteklenmesi, IPARD ulusal eş finansman ödemeleri, çiftlik muhasebe veri ağı (ÇMVA) katılım primi destekleri yer almaktadır.

IPARD Programı kapsamında 2007 yılı itibarıyla başlayan program üzerinden 42 ilde birçok tedbir altında tarım ve hayvancılık alanlarında hibe destekleri sağlanmaktadır. IPARD I ve IPARD II dönemi olarak başarıyla yürütülen süreç, IPARD III dönemiyle birlikte ülke geneline yayılmıştır. IPARD III döneminde çıkılan ve çıkılacak çağrılarda %50-75 arasında değişen oranlarda yatırım tedbirlerine hibe desteği sağlanmaktadır.

IPARD Programı kapsamında yer alan tedbirler ile kırsal alanda yaşayan gençlere ve kadınlara yönelik ek sıralama puanı ve ek hibe oranı uygulanarak pozitif ayrımcılık yapılmaktadır.

Yeni destekleme modelinin yanı sıra Bakanlığımızca hayata geçirilen “Kırsalda Bereket Hayvancılığa Destek Projesi” ile ülkemizde etçi damızlık üretimi yapan işletme sayısını artırarak daha fazla etçi ırk besilik materyalinin yerli imkanlarla yetiştirilmesi hedeflenmektedir. Böylece kırmızı et arzında sürdürülebilirliği ve yeterliliği sağlamak amaçlanmaktadır.

Bakanlığımızca uygulanan destekleme programları ve yürütülen projeler ile ülke içinde besilik materyal üretimini artırarak ithalatın azaltılması hedeflenirken, aynı zamanda sağlanacak istihdam imkanı ile kırsal kalkınmaya da önemli bir katkı sunulmuş olacaktır.

Proje kapsamında hak sahibi olan kişilere en az 5 en fazla 15 başa kadar (veteriner hekim/ziraat mühendisi/gıda mühendisi ise en az 5 en fazla 30 başa kadar) etçi ırk gebe düve Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TİGEM) tarafından temin edilecektir.

Projede hak kazanan kişiler Ziraat Bankası Temel Hayvancılık Kredisi kullanabilecektir. Bu süreç hak sahiplerinin açıklanmasına müteakip olarak Ziraat Bankası tarafından değerlendirilecektir. Üreticilerimiz 2 yıla kadar ödemesiz 3 yıl veya 5 yıl ödemeli toplam 5 veya 7 yılda kredilerini geri ödeyebilecektir.

Hak sahiplerine hayvan tesliminden itibaren on iki (12) ay boyunca 15 hayvanı geçmeyecek şekilde hayvan başına 1.500 TL olacak şekilde bakım ve besleme bedeli ödemesi ilgili ayda yine TİGEM tarafından yapılacaktır.

2025 yılında uygulanmaya başlanan yeni destekleme modeli ile çiğ süt desteğinde temel desteklerin yanında; yönlendirici ve verimlilik odaklı başlıklar altında kaliteli çiğ süt üretimin artırılması, spekülatif piyasa hareketliliğinin önlenmesi, hayvancılık işletmelerinin gençleştirilmesi, kadınların üretimde aktif rol oynaması belirlenen üretim bölgelerinde üretim planlamasının teşvik edilmesi amacıyla, kadın /genç üreticilerimize kalite kriterlerini sağlayan üreticilerimize ve özellikle ari işletmelerden elde edilen çiğ süte ilave destek primi ödenecektir.

Çiğ süt desteğinde temel desteğe ilave olarak;

Yönlendirici desteklerden,

- Küçük aile işletmelerimizin korunması için %30
- Kadın üretici ve 40 yaş altı üreticilere %30 ve
- Üretim planlamasına dahil olan illerimizde yaşayan üreticilerimize %40

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Verimlilik kriterlerinden,

- Kendi tankında soğutulmuş süte %200
- Birinci derece örgüt üzerinden pazarlanan çiğ süte %200
- Hastalıktan ari işletmede üretilen süte %300 ve
- Koyun, keçi ve mandaya %80 destek verilmektedir.

Bakanlığımızca, yurt genelindeki hayvan popülasyonu göz önünde bulundurularak yıllık bazda şap aşısı üretimi planlaması yapılmaktadır. Üretilen aşılar soğuk zincir koşulları altında tüm il/ilçe tarım ve orman müdürlüklerimize iletilmektedir. Şap Enstitüsü Müdürlüğü'nün ihtiyacı karşılayacak düzeyde üretim kapasitesine sahip olması nedeni ile ikinci bir üretim biriminin kurulması yönünde herhangi bir planlama bulunmamaktadır.